

De belonings

H. Henszen-Veenland

UITGAVE N.V.W.D. MEINEMA - DELFT

DE BELONING

DOOR

H. HENSZEN VEENLAND

GEILLUSTREERD DOOR ADRI ALINDO

VIERDE, HERZIENE DRUK

NAAMLOZE VENNOOTSCHAP W. D. MEINEMA - DELFT

WAT EEN IJVER. (Zie blz. 6).

HOOFDSTUK I.

DE BEURT.

Theo Kamstra liep heen en weer op het perron van het kleine dorps-stationnetje.

Hij was vróég vanmorgen; geen-één van de andere jongens was tenminste nog te zien. De chef, die z'n klantjes van de schooltrein wel kende, had vriendelijk „Goeie morgen, Theo,” gezegd, toen de jongen, beleefd als altijd, z'n pet voor hem afnam. Toen was hij zijn kantoor binnengegaan, waar al die toestellen stonden voor de treinen — en Theo had hem niet eens nagekeken. Anders deed hij dat wel — met het stille verlangen, dat meneer Van Wijk hem es binnen zou vragen, om alles van dichtbij te bekijken; nu had Theo heel andere dingen om aan te denken.

D'r kwam vandaag weer geen spaan van z'n werk terecht . . . .

Gisteravond — ja, hij was wel van plan geweest, z'n huiswerk te maken en te leren, en dat *maken* was, nou ja, kláár gekomen . . . . Wat je dan klaar noemt, — je moest niet naar 't schrijven kijken!

Maar 't *leren* was er bij ingeschoten . . . .

Dat boek ook . . . .

Berend Grijpma had het hem geleend, 'n dikke kanjer van een boek . . . . „Niet te lang houden, hoor,” had Berend gezegd, „Hans wil het óók lezen . . . .” Nou — daarom was Theo er dezelfde avond al aan begonnen — en z'n leerwerk had ie er om vergeten . . . .
Toch lam . . . .

Want dat ie een beurt, nee, beurtén kreeg: reken maar!

Ze hadden tegenwoordig allemaal „de pik” op hem: meneer Van den Hoorn net zo goed als Folkerts en Boots en Reynders . . . . Omdat-ie wel es een les niet had gekend . . . .

„Hallo, Theo!”

Berend kwam het perron op, en Hans Bergema vlak achter hem aan.

„Wat ben jij vroeg.”

„Ja — of jullie laat . . . .”

„Nee, vast niet, man. De trein komt er nog niet eens aan . . . .”

„’t Is anders zó tijd,” en Theo wees met een korte hoofdbeweging naar de stationsklok, die vlak bij het heiligdom van den chef buiten hing.

Er kwamen meer reizigers: allemaal de gewone, vaste klanten. ’n Paar heren, die „naar stad”, naar kantoor, moesten; Jan van der Kouwe, die in de hoogste van het gymnasium zat, en dan zij vieren, de lui van de Mulo . . . .

Ze gingen natuurlijk bij elkaar zitten — in ’n lege coupé . . . .

„Dat treft,” zei Hans. „Niemand als wij.”

„Kunnen we nog even leren,” en Jitske Boorsma, het enigste meisje uit Veendorp dat in de stad naar de Mulo ging, haalde een boek uit haar tas.

„Wat ’n ijver!” Berend lachte. „Eerst op het nippertje komen, zo lang heeft ze thuis zitten leren, en dan in de trein dadelijk al weer . . . .”

Jitske keek even op. Haar bruine ogen lachten.

„’k Had me verslapen, weet je . . . . Dáárom.”

Toen leerde ze weer.

De drie jongens zwegen. — Hans nam z’n tas.

„Begin jij óók al?“ vroeg Berend. „Tjonge, da's raak vanmorgen!“

„Laat maar liggen ook,“ en Hans gooide de tas in het bagagenet. „Als je 't hebben moet van die paar minuten in de trein . . . .“

„'n Wijze zet, mijn zoon!“ prees Barend. „Wat jij, Theo?“

„Och . . . .“ Theo was niet spraakzaam — hij keek naar Jits, en had eigenlijk wel graag haar voorbeeld gevolgd . . . . Toch dééd hij het niet . . . . Zie je, Jits had gisteravond geleerd — die keek de boel alleen maar wat óver . . . . Dié was wel goed in de klas, nou! Altijd achten en negens — asjeblijft! Maar die werkte hard, bar hard!

„Hoe vin' je het boek?“ Berend, de benen over de bank gelegd, het bovenlijf lui in een hoek geleund, haalde Theo met die vraag uit z'n denken . . . .

„Mooi, jò! 'k Heb gisteravond de hele tijd zitten lezen . . . .“

„Dan is meneer z'n werk er weer bij ingeschoten!“ wierp Jitske, onverwacht, een scherpe opmerking in het gesprek. Maar Hans kwam voor Theo op: „Léér jij nou,“ zei hij, „wij kunnen onze boontjes zèlf wel doppen . . . .“

„Zó!“ Jits scheen weer aandachtig te leren.

„M'n schrijfwerk heb ik af,“ vertelde Theo aan z'n twee makers, „maar 't leren . . . . Als ik een beurt krijg, help me dan, Hans?“

Hans zat op school vlak achter hem — kon dus prachtig voorzeggen.

„Ja, ... als 't gaat . . . . Om 'n nul te krijgen, omdat je voor-zegt . . . .“

Dat was op de Mulo regel: wie voor-zei en wie

voor-gezegd wèrd: allebei een nul, de één voor gedrag — de ander voor de beurt . . . . Behalve het strafwerk . . . .

Om dat strafwerk alleen hadden de jongens het voorzeggen niet gelaten, zoiets moest je voor je kameeraad over hebben, vonden ze. Maar die nullen, dàt was wat anders . . . . Die bleven staan in de lijst, en met het uitrekenen van de rapportcijfers stonden ze er nòg . . . . En om van een nul een vijf te maken, moest je er twee achten naast hebben . . . . Nee, Hans had weinig zin, om Theo te helpen.

„Bij Reynders kan het bèst,” hield deze aan, „die merkt nooit wat.”

„'k Zou m'n eigen boontjes maar doppen,” snibde Jits opeens. Meteen stond ze op — klapte haar boek dicht en bergde het in de tas. „We zijn er haast.”

„Da's je geluk,” dreigde Theo, half in ernst, half in scherts . . . . Je moest wat van mekaar hebben kunnen, dat spreekt, maar die hatelijkheden van Jits . . . .

Of was het soms, omdat hij, diep in z'n hart, voelde, dat ze *eigenlijk* gelijk had?

Het was die morgen slecht gegaan op school!

Theo had geregeld een beurt gehad: dat was begonnen onder de Duitse les van meneer Van den Hoorn, dat was voortgezet, toen meneer Reynders Meetkunde gaf, dat was het vervelendst geweest, toen ie met aardrijkskunde bij meneer Folkerts voor de kaart moest komen . . . .

Als ze 't onder-mekaar afgesproken hadden, had het niet erger kunnen zijn, dacht Theo nijdig. En die Folkerts . . . .

Eerst al dat ellendige gevoel, dat de klas je aankijkt voor een stommeling, als je voor de kaart zo staat te stumperen — als je Amerongen noemt waar je Wageningen wijst, en vertelt van tarweverbouw op de Veluwe . . . . Dan grinnikt er hier een jongen, dan gniffelt er wat verder een meisje . . . .

Had je dat gezicht van Jits moeten zien! Net of ze dacht: „'k Heb het wel gezegd, jochie . . . .”

Theo had niet durven opzien —

Afijn, daar hoefde je niet langer naar te kijken dan je wilde. Maar dan Folkerts . . . .

„Niet al te best, Theo,” zei die, en tegelijk zetten-ie een cijfer in de lijst. „Druk gehad misschien, gisteravond?”

Hij had geen antwoord gegeven — en meneer scheen dat ook niet verwacht te hebben. Die was doorgegaan: „In allen gevalle niet voor Duits

of Meetkunde, want dat was vanmorgen ook maar zó-zó . . . .”

Iemand lachte — zacht spottend, maar een blik van meneer Folkerts deed dat geluid zwijgen . . . .

Theo had het bloed voelen opstijgen naar z'n wangen — van woede, en gekwetste trots, en scháámte toch ook . . . .

Ineens was de toon van meneers stem veranderd: „Kijk es, jongen — véél zal ik er niet van zeggen . . . . Maar op deze manier loopt het mis . . . . Als ik de

cijfers zie in de lijst — onverschillig voor welk vak . . . .
allemaal slecht . . . . En jij kunt wel . . . . Maar je
slabàkt — je verleutert en verbeuzelt je tijd . . . . En
als 't overgang wordt . . . .”

Theo had niet durven opzien —.

„Ga maar zitten. Jits, jij.”

Terwijl Theo in z'n bank schoof, met 'n ellendig
gevoel over zich, kwam Jits voor de kaart. Toe maar,
hoe dàt ging . . . . Ze ratelde de plaatsen af, wees alles,
wàt meneer maar opnoemde . . . . Géén antwoord
mis . . . .

„Prachtig, Jits. Da's in orde . . . . Als alle jòngens
zo waren . . . .”

Theo dook dieper weg achter zijn voorman . . . .

De „buitenleerlingen” moesten tussen de middag
„overblijven”. Dan aten ze, met z'n allen, in een
der lokalen, en een van de onderwijzers had het
toezicht. Ze bleven wel met 'n man of veertig „over”,
en nà het eten kon je dan doen wat je wilde: in het
overblijflokaal gaan lezen of werken, òf op de speel-
plaats je vertier zoeken . . . .

Hans had 'n bal meegebracht; onder het broodeten
hadden ze al afgesproken, te gaan trappen.

Maar Theo deed niet mee . . . . In ieder geval voor
vanmiddag nog doen, wat-ie kon. Véél was het niet:
voor „lezen” had je nooit huiswerk, maar voor Neder-
lands, van meneer Van den Hoorn, hadden ze wèl wat
„op” — de zelfstandige naamwoorden . . . .

Nijdig nog begon Theo — hij vond het saai en
vervelend, heel die grappenmakerij van „eigennamen”
en „soortnamen” en zo . . . . Maar allà, het moest.
'n Kwartier had-ie met z'n boek voor zich gezeten —
toen verveelde het hem al meer dan gruwelijk . . . .

Die beurten van 's morgens woelden hem nog door de gedachten, en dat zeggen van meneer Folkerts....

Slechte cijfers.... Zouen ze allemaal zó slecht zijn? Z'n vorig rapport, het eerste op de Mulo, was aardig goed geweest — Vader had het óók gevonden... Toen had-ie trouwens ook wel gewerkt.... Hoe het nu zo veranderd was: dat wist-ie zelf eigenlijk niet.... De andere jongens werkten evenmin hard, tenminste dat zeien ze.... en tòch kregen ze lang zoveel standjes niet als hij. En de meisjes....

Nou ja, Stien Westen was een sufferd, die kòn niet, maar de rest.... De een werkte al harder dan de ander.... Neem nou Jitske bijvoorbeeld es....

Net iets voor die meiden, om „zoet” te wezen, en te strooplikken, dacht hij, korzelig.... Nee, 't zoete jongetje uithangen, dàt was-t-ie niet van plan....

Anders — als Folkerts gelijk had.... Als z'n cijfers allemaal slecht waren....!

Nou ja — zó erg zou 't niet wezen, trachtte hij zichzelf moed in te spreken.... En 't was nog lang vóór 't Paasrapport.... Kom — leren....

Maar hij kòn er z'n hersens niet bijhouden....

Van het speelplein klonk het joelen en lachen der andere jongens....

Theo klapte z'n boek dicht, liep de gang in.... Door de ruiten zag hij z'n kameraden aan het voetballen.

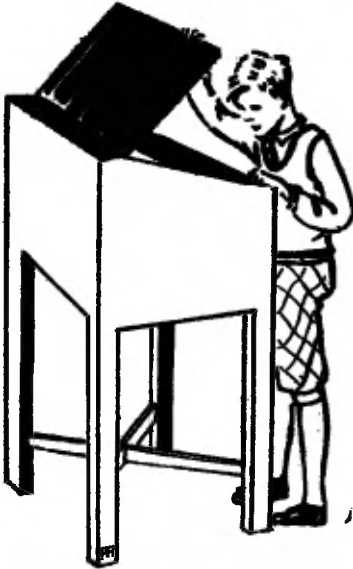
Harm Hoving stond in het doel — prachtig! dàt was 'n mooi schot.... Maar Harm werkte het weg, keurig netjes....

Meneer Reynders, die „de wacht” had, liep ook buiten.... Theo zag hem aan het andere eind van het speelplein....

En ineens schoot den jongen een gedachte door

het hoofd. Een seconde aarzelde hij — toen, besloten, draaide hij zich om, ging het lokaal binnen.

Alleen Jitske zat er — Zonder naar haar te kijken, liep Theo op de lessenaar toe, haalde er de puntenlijst uit . . . .

... liep Theo op de lessenaar toe, haalde er de puntenlijst uit.

„Wat doe je?” vroeg Jits, die het deksel van de lessenaar had gehoord en opkeek.

„Even kijken . . . .” Meer zei Theo niet — hij zocht naar zijn naam en zijn cijfers . . . .

„Als meneer 't merkt . . .” waarschuwde het meisje, maar Theo hóórde het niet eens . . . .

Zó slecht . . . . Nee, dàt had-ie niet gedacht . . . . 'n Vijf was 't hoogste, dat ie voor Aardrijkskunde had, en de rest — tweeën en drieën met bosjes . . . .

Hij keek naar de andere vakken . . . .

Daar stonden ten minste hier en daar een paar zessen en zevens — al waren de meeste cijfers låger . . . .

Hij voelde zich woedend worden . . . .

Geméén was het, geméén . . . .! Ze gaven hem met opzet lage cijfers . . . . natuurlijk . . . . Afgesproken werk was het — dat had-ie vanmorgen al wel kunnen merken, toen z' em onder iedere les een beurt gaven . . . .

Hij sloeg 'n blad om! Kijk maar es aan, die cijfers voor Duits en Frans . . . .

„Joh, Theo!”

In een scherpe fluister waarschuwde Jits — in de gang klonken voetstappen!

Haastig bergde de jongen de lijst weg — gelukkig, het was Harm maar, die binnenkwam . . . .

„Kom je ook buiten?” vroeg die, en Theo ging mee . . . . Maar z'n gedachten waren niet bij het spel . . . .

HOOFDSTUK II.

DE SCHRIFTEN.

In de trein, naar huis terug, was Theo een van de luidruchtigsten, die middag. Hij stoeide met Hans, schreeuwde tegen Berend, ruziede met Jits . . . .

„Je wordt zeker pas wakker!” plaagde die, en ze sloeg naar hem met haar tas. Hij ontweek de klap — greep haar bij de pols . . . .

„Au!” riep ze, maar hij lette er niet op. Hij duwde haar neer op de bank, wilde haar dwingen, „genade” te vragen.

Het was een rumoer en lawijt in de coupé, dat de reizigers naastaan tegen het beschoot klopten, en Berend, gemaakt-angstig, waarschuwde:

„Pas op, joh, zometeen trekt er iemand aan de noodrem!”

„Rustig trekken laten!” hield Theo zich groot, maar tegelijk dat hij het zei gaf Jits hem een duw, dat ie naar de andere coupé-hoek rolde. Hij kwam overeind, wilde weer op haar af . . . .

„Nou is 't uit!” zei Hans, en pakte hem beet. „Je laat de dames met rust.”

„„Dames”!” Theo lachte spottend. „Of ze al niet genoeg verbeelding heeft!”

Toch zette hij de stoeipartij niet door — ze naderden Veendorp, en het was beter, vlak vóór de trein stopte niet al te veel drukte te maken.

Daar hád je het station . . . .

„Veendorp! Veendorp!” schreeuwde de conducteur, langs de wagons lopend.

„Weten we al!” zei Theo, op het perron springend.

Jitske en Theo hadden een eind samen.

Ze liepen de contrôle door, lieten hun abonnement zien.

„Nou, adjuus!”

Hans en Berend moesten links af — Jitske en Theo hadden een eind samen. Ineens scheen Theo's opgewondenheid bedaard te zijn, zwijgend liep hij naast het meisje.

„Is Annie vanavond thuis?” vroeg die. Ze was vriendin met Theo's zus en kwam vaak bij hen aan huis.

„Zal wel,” zei hij kort.

„Vrindelijk ben jij, zeg!” beet Jits terug. „Ik kan het toch zeker niet helpen, als jij op school voor stommerd staat?”

Hij ging daar niet op in: „Kom je dan vanavond bij Ans?” vroeg hij.

„Ja — 'k moet ze nog spreken over de meisjesvereniging.”

„Goed — 'k zal 't zeggen.”

„Tegen 'n uur of acht.”

„Best . . . .”

Verder sprak Theo geen woord meer, en toen Jits haar huis had bereikt, en weggegaan was, liep hij slenterend verder . . . .

Die cijfers!

Na het eten ging Theo — als gewoonlijk — dadelijk naar z'n kamertje, werken. Hij pakte z'n boeken uit de tas, zocht in z'n kastje een paar andere, die hij nodig had voor de volgende dag.

Wacht, eerst die sommen maar . . . . Dat ging nogal vlot. Rekenen was een van z'n beste vakken. Met 'n drie kwartier was ie klaar, en zocht nu de spullen voor het volgende vak.

Kijk! daar lag dat boek van Berend — Even . . . . Hij sloeg het open, las . . . . De eerste paar bladzijden met z'n gedachten nog half bij het werken-moeten-voor-school, toen helemaal „er-in” . . . .

Annie, die hem riep voor thee, deed hem opschrikken . . . . Jongens ja! z'n Frans nog!

In de kamer vond hij Jitske — die had d'r werk al grotendeels af, vertelde ze.

„En jij, Theo?” vroeg Vader.

„Nog niet alles, Pa.”

„Zo. Dus je moet nog 'n deel? Is Theo anders knap, Jits?” Vader vroeg het plagerig — toch schrok de jongen er van! Als ze . . . . Maar Jitske verried hem niet.

„Buitengewoon, meneer,” beweerde ze met een grappige stembuiging, en alleen Theo voelde de lichte spot . . . . de verborgen bedoeling . . . .

Hij dronk gauw z'n thee — ging toen weer naar boven . . . .

Dat lamme Frans!

Plots, halverwege de trap, stond hij stil . . . . weifelde even, héél even . . . . Toen liep hij naar Frits z'n kamer . . . .

Frits was niet thuis, dat wist hij. Die had verleden jaar z'n Mulo-diploma gehaald, was nu op de Kweek-school . . . .

Hij draaide het licht aan — liep naar de kast, waar Frits z'n spullen had. Op de onderste plank, tamelijk ordeloos opgestapeld, lagen oude, volle schriften . . . .

Theo haalde de stapel er uit, begon die haastig te doorzoeken . . . . Een paar legde hij apart — greep een tweede stapel . . . . zocht weer . . . .

Toen hij op zijn eigen kamertje kwam, had hij wel vier, vijf schriften . . . . Even later zat hij ingespannen te schrijven . . . .

Die avond legde hij z'n „schoolrommel” zorgvuldiger weg dan anders. Vooral die schriften, die uitgezochte schriften . . . . Die kwamen op de plank achter de andere boeken . . . . En nóg keek Theo, of ze niet, al was 't maar met 'n puntje, zichtbaar waren . . . .

Het duurde wel langer dan anders, eer hij de slaap kon vatten . . . . Z'n avondgebed had hij afgeroffeld — vlug, gedachteloos . . . . En in bed hadden z'n gedachten gedraaid om dat éne: dat zoeken in Frits' kast, en . . . .

Maar z'n cijfers — z'n cijfers in de lijst! En — dat ze op school zo gemeen waren, hèm opzettelijk altijd de beurt te geven, hem lágere cijfers te geven, dan-ie verdiende . . . .

Want Harm kende óók lang niet altijd z'n les, en Hans, en Geert . . . .

Maar op hem hadden ze „de pik” . . . .

En door de boosheid, waarin deze nijdige gedachten hem brachten, vergat hij haast wat hijzelf die avond had gedaan . . . .

„Het schijnt met Theo Kamstra weer wat beter te gaan, heren,” zei mijnheer Van den Hoorn enkele weken later tegen zijn onderwijzers. Ze stonden — na de laatste week-schooltijd — met z'n vieren in de kamer nog wat na te praten. „Z'n thema's zijn — voor mijn vak tenminste — aardig goed . . . .”

„Voor mijn vakken ook,” zei meneer Folkerts. „En zo inééns . . . .” voegde hij er aan toe.

„Ik kan niet erg roemen,” vertelde meneer Reynders. „Léren doet de jongen maar zo-zo.”

„Dat is waar,” gaf het hoofd toe. Z'n leren is nog niet „je dàt”. Maar dat wil je wel meer zien.”

„k Weet niet,” zei meneer Folkerts weer. „'t Is zo inééns goed geworden, hè?”

„Zo erg is 't mij niet opgevallen.”

„Ik weet het, omdat ik hem net van te voren nog al een aardig standje had gemaakt. Van de volgende dag af waren z'n thema's beter.”

„Da's dan 'n mooi succes,” meende meneer Reynders, maar z'n collega zei: „k Weet niet . . . . Als 't nu met *leren óók* zo was . . . .”

„Wat bedoel je?” mengde meneer Boots zich in 't gesprek. Hij had tot nog toe gezwegen en — van den een naar den ander kijkend — het gesprek aandachtig gevolgd. Folkerts had wat, dat scheen vast . . . .

„Frits,” zei die.

„Frits?” vroeg meneer Reynders. „Dat die hem helpt, bedoel je?”

„Och nee — dàt zou niet zo erg zijn. Of 'n jongen

't van òns leert, of van z'n broer, die 'm helpt, dat is minder. Als ie 't maar leert."

„Wat bedoel je dan?"

„Nou — weet één van de heren, waar Frits z'n oude, gecorrigeerde schriften zijn? 't Kon best es wezen, dat Theo die, laten we zeggen, „raadpleegt."

„Zou je denken?"

„Geef 'em es een beurt voor het bord! Laat 'em bijvoorbeeld es een zin opschrijven, nièt uit z'n schrift, maar regelrecht vertaald uit het boek . . . ."

„Kan-ie 't dan niet?"

„Lang niet zo goed, als ie 't in z'n schrift heeft . . . ."

„Da's sterk . . . ."

„De heren kunnen zelf de proef nemen . . . ."

HOOFDSTUK III.

DE PROEF.

De heren namen de proef . . . .

Op een morgen gaf meneer Van den Hoorn Duitse schriften terug — en dat van Theo was één van de besten. 'n Paar fouten had ie maar in z'n thema, en dat waren nog niet eens erge „stommigheden” . . . . Meer verschrijvingen . . . .

Stien Westen had er méér, héél wat meer. Die d'r schrift zag meer rood dan zwart, zo had meneer er in moeten strepen met corrigeer-inkt. Trouwens, verscheiden anderen hadden de thema ook niet al te best.

„We zullen de moeilijkste zinnen nog eens op het bord maken,” zei meneer. „En dan zou het niet onaardig zijn, als jullie wat beter opletten dan de vorige maal . . . .”

'n Paar krikten — 'n paar namen, in betoon van ijver, vast potlood en papier om te schrijven, wat er „schrijvens waard” op 't bord zou verschijnen.

„Géén na-pennen van wat op het bord komt!” waarschuwde meneer. „Eerst proberen, de boel te snappen! Als je weet, waarom het op een bepaalde manier moet, dan heb je daar meer aan, dan wanneer je 'n zin zonder fouten neerschrijft, en je begrijpt de zaak niet . . . .”

Jits kwam eerst voor 't bord — dat ging best . . . . Toen Hans . . . . Toen kwamen 'n stuk of wat zinnen, die niet opgeschreven werden.

Theo zat rustig in z'n bank: zijn schrift was in orde, en als ie voor 't bord moest komen, nou, dan mocht je je schrift meenemen . . . .

Vooruit maar, raak of mis . . . . Als 't er maar wat op leek . . . .

„Theo Kamstra, jij deze zin . . . .” 'n Kanjer was het, en Theo wist, dat de meesten 'em erg moeilijk hadden gevonden.

Hij stapte de bank uit, het schrift in de hand.

Meneer zei niets — Theo nam het krijt . . . .

„Geef mij je schrift even — hier, neem jij dan mijn boek.” Zo heel gewoon klonken de woorden, dat de jongen eigenlijk nog geen erg had in wat de bedoeling was . . . . Toch schrok hij: vertalen, zo maar voetstoots vertalen uit het boek . . . . Dat kòn-ie niet . . . . dat gaf fouten . . . . En dat gaf weer grinnik, gegniffel; standjes . . . .

Het bloed vloog hem naar de wangen — toen, ineens in een vlaag van woeste onverschilligheid, schrééf hij . . . . Vooruit maar — raak of mis . . . . Als 't er maar wat op leek . . . .

In de klas kwam geruis — 'n paar lachten zacht . . . . Vingers werden opgestoken . . . . Je hoorde de lui in hun bank verschuiven, als wilden ze de aandacht trekken van meneer . . . . Toen Theo omkeek, — z'n zin was af, — zag hij een mastbos van vingers, zag hij lachende gezichten, zag hij . . . .

„'t Is niet helemáál in orde, jongen,” zei meneer. Nee, dat bleek wel: toen ze eenmaal aan 't verbeteren trokken, kwamen er maar liefst vier fouten uit die éne zin. Al wàs 't dan een lange! Meneer zei niets — gaf hem het schrift terug, maar in z'n ogen was een eigenaardige blik . . . . Scherp, en toch . . . . ja, toch, alsof iets hem pijn deed . . . .

Theo ging zitten met een ellendig gevoel over zich . . . .

Die middag had meneer Van den Hoorn de overblijvers.

Het weer was schitterend, en nà het boterhameten togen de meeste jongens en meisjes naar de speelplaats. In de school was het leeg — 'n paar lui zaten nog wat te lezen in één der lokalen, maar verreweg de meesten waren buiten. Zèlfs Jitske Boorsma!

Theo was óók naar buiten gegaan . . . . Hij deed mee met het voetballen — en hoe harder hij holde, hoe forser hij trapte, hoe minder hij behoefde te denken aan die Duitse les van 's ochtends . . . . Dat was ellendig geweest, zoals hij daar voor schut had gestaan bij het bord . . . . Maar nòg ellendiger waren de gedachten geweest, die in z'n hoofd hadden gewoeld, daarna, toen-ie in de bank zat weer, en niemand op hem scheen te letten, ... Eigenlijk was-t-ie toch een gemene bedrieger . . . . Want gemeen wàs het . . . . Nou ja, je moest wel, probeerde hij zichzelf wijs te maken. Ze gaven hem met opzet lagere cijfers dan de anderen, en je wende zo eraan, aan dat gebruiken van die oude schriften . . . . Als-t-ie die niet meer had, nou, dan zag hij geen kans haast, om met z'n huiswerk klaar te komen . . . . Moest-ie zowat alles opzoeken in een woordenboek of naslaan in een grammatika . . . . Hij kòn niet meer zonder. Vooral nu niet, vlak voor het rapport. Als dat er geweest was, en als dat goèd geweest was, ja, dan, nà die tijd, zou hij weer „gewoon” gaan werken. Vàst. Ja, vást!

Maar al dat redeneren, en z'n mooie voornemen er bij, had hem niet gerust gesteld . . . . 't Bleef oneerlijk — tegenover de heren van school, ja, maar ook tegenover thuis, tegenover Vader en Moeder . . . . En ineens, o! hij had het niet *durven* denken en niet *willen* denken, maar ineens zàg hij het, scherp en duidelijk, als verkeerd tegenover Gòd . . . . Zònde was het — Gods gebod overtreden was het — God bedroeven was het . . . .

En God wist het . . . .

De heren wisten het niet, en thuis wisten ze 't niet: Gòd wist het wèl . . . .

Dat was benauwd geweest, dat onmiddellijk weten, dat God had gezien, al die tijd; had geweten, al die tijd . . . . Wist, nu óók, dat ie niet ophouden ging, omdat ie niet ophouden kòn . . . . Theo had z'n hoofd voelen branden; het was alsof vlammen gloeiden op z'n gelaat . . . .

Als het niet in de klas geweest was, had ie wel wèg willen kruipen; naar meneer toegaan, om het te vertellen; naar Vader . . . . Maar dat kòn niet: je kòn niet zomaar opstaan en vragen: „Meneer, mag ik U wat vertellen — U alleen.” Dat stond veel te gek; de lui zouen je uitlachen . . . . Misschien zouen ze je 'n stommerd vinden, omdat je jezelf verklapte . . . .

Na de Duitse les was meneer Reynders Meetkunde komen geven — en Theo's gedachten waren afgeleid geworden; hadden een heel andere loop genomen . . . . En toen de twaalf-uurs-bel luidde, had hij z'n vrees weggeduwd, had hij zichzelf voorgepraat, dat er zovéél werd gespiekt en voorgezegd; dat het zó erg niet was, en dan — nou, als 't rapport eerst maar achter de rug was, zou hij het immers niet meer doen?

Nu holde hij achter de bal aan; riep en schreeuwde en trapte — en het leek, of het lukken wilde, dat andere te vergeten . . . .

„Hé, jongen!” In z'n spel-ijver scheen Theo haast tegen meneer Van den Hoorn te zullen aanbotsen.

„Pardon!” mompelde hij — met 'n plotse kleur als vuur. Toen wilde hij weer doorhollen. Maar meneer scheen die nauwelijks-vermeden botsing een pracht-gelegenheid te vinden, Theo 'n boodschapje op te dragen.

„Och, haal es even m'n sigarenkoker uit m'n overjas,” zei hij. „Hij zit in de linker zijzak.”

„Goed, meneer.”

Berend, die vlak bij stond, hoorde het — schreeuwde: „Theo moet 'n boodschap doen voor meneer, jongens! Wij spelen zolang door!” en meteen joeg hij weer achter de bal aan.

Meneer Van den Hoorn liep de school in — Juist bij de deur kwam Theo hem tegemoet, de sigarenkoker in de hand.

„Dank je. Loop es even mee.”

De jongen schrok — nu kwam het. Hij begreep héél helder, waarover het gaan zou, en àl de ellende van z'n lange denken viel weer òp hem . . . . En dan: straf, 'n miserabel rapport, 'n brief naar huis mischien . . . .

Meneer ging hem voor naar de kamer — daar deed hij de deur dicht en vroeg, op den man af:

„Schrijf jij je werk òver, Theo?”

„Nee, meneer.”

Hij hoorde zichzelf het antwoord geven, nog éér hij eigenlijk over een antwoord had nagedacht, en z'n eigen stem klonk als van ver weg.

„Je begrijpt wel, waarom ik het vraag, hé? Je thema's in je schriften zijn goed, — in de laatste tijd tenminste, en je beurten voor het bord lijken nergens op.”

„Ja, meneer . . . .” Hij meende, dat ie wat zeggen moest; fluisterde daarom halffluid die woorden . . . .

„De andere heren hebben het eveneens opgemerkt. Je schriftelijk werk is plotseling veel beter geworden, en je leren en je bordbeurten niet . . . . Daarom, zie je . . . .”

Weer een gefluisterd:

„Ja, meneer.”

„Maar als jij zegt, dat je niet òver schrijft . . . .”

„Nee, meneer.” Hij sloeg de ogen niet op, maar z'n stem was wat luider.

„Jongen — ik moet je geloven, natuurlijk. Al valt het me zwaar, dat wil ik je wel zeggen.... Want de verschillen zijn véél te opvallend; denk alleen maar es aan vanmorgen....” Meneer zweeg even, als overlegde hij iets; toen vroeg hij: „Heb je oude schriften, van Frits nog, die je gebruikt?”

„Nee, meneer.”

O, waarom zei hij het niet! Waaróm niet!?! Het was, alsof hij gedreven en gedrongen werd tot zijn leugens, en hij had moeite, niet in zenuwachtig snikken uit te barsten.... Zijn lippen trilden, zijn ogen brandden.... O, het nu zeggen durven, het nu zeggen kunnen.... Maar: cijfers, rapport, straf. Maar: wat-ie daarnet had gezegd dan.... Hij was bang, benauwd: voor de gevolgen....

„Ik moet je geloven, jongen,” hoorde hij meneer weer zeggen. „En ik wil je geloven — liever gezegd: ik wil probéren je te geloven.... Maar denk er aan, Theo: Gød weet àl, wat je doet.... Hij ziet jou en mij hier, hij ziet ons thuis, bij ons werk, — bij ons bidden.... Denk daaraan, vanavond, als je alleen bent: Oók, vooràl, bij ons bidden. Ga nu maar....”

Zonder een woord te spreken, liep de jongen naar de deur.... Als in een droom....

Op de gang ademde hij diep.... heel diep.... Toen ging hij naar buiten, het speelplein op, het spel in....

Een ogenblik dacht hij nog, terug te lopen — naar meneer. Maar die had hem zelf gezegd: „Ga nu maar....” net op het ogenblik, dat hij zich nauwelijks meer had kunnen bedwingen.... „Ga nu maar....”

Goed — dan ging hij . . . .

Die middag deed Theo zijn best, om behoorlijk op te letten; geen standjes meer te krijgen. En het lukte wel zowat . . . . Toch was het hem een verademing, toen de school uitging . . . .

Met z'n vieren liepen ze door de stadsstraten naar het station . . . .

„Kijk's,” wees Hans. Hij zag achter de winkelramen van Brouwer een prachtstoommachine — 'n heel grote . . . . Hans had er zelf óók een, maar niet zó'n mooie. „Even zien.”

In de uitstalkast stond meer van dergelijk speelgoed — onder anderen een rij toestelletjes, die door een stoommachine in beweging konden worden gebracht: 'n baggermolen, 'n zaagmachine, 'n drukpersje, 'n smid, en nóg meer . . . .

„Als m'n rapport goed is, mag ik zo'n ding bij m'n machine kiezen,” zei Hans.

„Wat neem je?” vroeg Berend.

„Nou — ik denk dat drukpersje.”

„Die baggermolen is leuk. Als je d'r water in doet . . . .” overwoog Berend.

„M'n moeder zal me aan zien komen!”

„Dan neem je zand . . . .”

„Dat kan m'n machinetje niet trekken. Zand is zwaár . . . .”

Theo zei er geen woord in, en Jitske verveelde het al heel gauw.

„Laten we liever opschieten — zometeen is de trein wèg,” waarschuwde ze.

Ze liepen door, en de trein was nog nièt weg. Nog làng niet . . . .

Ze zochten een coupé; kozen, behaaglijk, ieder een hoekplekje . . . .

Nauwelijks reden ze, of Jits begon ineens: „Wat ging het met jòu vanmorgen goed bij Duits, Theo!”

„Nou!” bevestigde Berend.

„Loop!” mopperde het slachtoffer, maar Jits ging door: „In je schrift had je toch zoveel fouten niet, wel?”

„Gaat 'et je àan?” snauwde Theo. Hij wilde er niet over praten — zeker niet met hen hier . . . .

„Wat ben jij vriendelijk,” zei Hans. „Of wij het helpen kunnen . . . .”

„Nou ja . . . .”

„Krijg jij óók wat, als je 'n mooi rapport thuis brengt, zeg?” informeerde het meisje. Ze bedoelde het als een doodonschuldig plagerijtje — Theo nam het

Met een woeste schreeuw sprong hij op haar af....

heel anders op. Met 'n woeste schreeuw sprong hij op haar af, haalde uit om te slaan . . . .

„Ho, kerel!” Berend greep hem gelukkig op tijd bij de pols — „Geen vechtpartij, en vast niet tegen 'n meisje . . . .”

„Zij hoeft niet zo geniepig te judassen.”

„Niks geniepig,” beweerde Berend. „Je moet 'n grapje kunnen hebben.”

„Wat je 'n grapje noemt!” zei Theo nijdig — toch liet hij Jitske met rust. Maar toen de trein in Veendorp stopte, sprong hij het eerst op het perron, en zonder een groet liep hij weg, naar huis — alleen . . .

HOOFDSTUK IV.

HET RAPPORT.

Een ogenblik weifelde Theo die avond, toen hij aan zijn schriftelijk werk begon . . . . Heel even . . . . Toen nam hij vastbesloten zijn schrift en zijn boek, — sloeg de thema op, die gemaakt moest worden.

Maar bij de eerste zin begon het al: wat was nou „zich vergissen” in het Frans? En moest dat een Passé défini of een Imparfait zijn? Hij zocht in z’n woordenboek — mooi, dat ging. „Se tromper”. Toen in z’n spraakkunst . . . . Dat ging lang zo vlug niet, en toen hij de regels eenmaal had, kon ie nog niet goed uitmaken, wèlk geval het nou was in de zin, die hij vertalen zou . . . . Toch doorzetten . . . . Maar het ging haast niet: het duurde veel langer, dan hij gewend was, en dan had ie nòg het gevoel, dat er wie weet hoeveel fouten in zaten . . . . Weet je wat: even nazien, met Frits z’n schrift. Nà-zien was in ieder geval lang niet hetzelfde als overschrijven. O zo!

Hij diepte het schrift op van achter een stapeltje boeken — jongens, wat ’n fouten haalde-n-ie nu uit z’n werk! Toch maar goed; anders had Folkerts vast gevraagd morgen, hoe het kwam, dat z’n thema nu inééns weer zoveel slechter werd . . . .

„Theo! kom je beneden?” Dat was Annie, onder aan de trap.

„Zo meteen!” schreeuwde hij terug. Was ’t al zó laat? Vooruit dan! En de slotzinnen pikte hij gauw over uit het oude schrift . . . .

Die avond raffelde hij z'n gebed af — het helemaal nalaten zou hij niet gedurfd hebben — er bij denken nog minder . . . . Toen kroop hij gauw onder de dekens, en ging liggen fantaseren over voetballen en fietsen en het boek, dat ie pas van Hans had geleend . . . . Tot ie in slaap viel . . . .

De repetitie's waren achter de rug. Met wanhopige inspanning had Theo het er niet al te slecht afgebracht — maar z'n repetitie-cijfers bleven toch ver achter bij de punten, die z'n gewone schriftelijk werk had opgeleverd.

„Hoe moeten we dat nu berekenen?“ vroeg meneer Reynders. Hij was overtuigd, dat er iets niet in de haak was, maar ja — bewijzen kon je het niet . . . . Theo had indertijd tegen meneer Van den Hoorn beweerd, dat ie niet overschreef; niemand kon het tegendeel bewijzen, en toch . . . .

„Als bij ieder ander,“ besliste het hoofd der school. „En dan . . . .“

Hij vond het een moeilijk geval: een geval, dat hij biddend den Heere had gezegd. En nu wachtte hij . . . . Misschien deed zich eens een gelegenheid op, met Theo nog es weer te praten; misschien zou hij naar diens Vader gaan . . . . Maar 't was zo moeilijk, ergens te komen en te zeggen: „Meneer, ik durf uw jongen niet meer vertrouwen,“ als je geen andere argumenten had dan vermoedens. En het „leerwerk“ was in de laatste week of twee wat verbeterd, dat gaven ook de andere heren toe . . . . Dus: „Als bij ieder ander . . . .“

„Dan wordt het een véél te mooi rapport,“ zei meneer Folkerts . . . . En zo wàs het . . . .

Toen hij het kreeg, viel het Theo-zelf mee, èrg mee . . . . Want hij had zichzelf altijd wijsgemaakt,

dat de heren hem met opzet lagere cijfers gaven — hij had zich voorgepraat, dat ze dat met het rapport zéker doen zouden.... En nu: er stond helemaal één onvoldoende op en 'n paar vijven.... Maar verder zag het er aardig goed uit: hij was zelfs vergeleken met het vorige, nog 'n punt of wat vooruitgegaan....

Merkwaardig genoeg zei meneer er niet veel bij, toen hij Theo het rapport gaf. Wèl keek hij hem aan met een eigenaardige blik.

„Da's beter, dan we voor enige tijd verwacht hadden,” zei hij, „maar vooral de mooie cijfers van de laatste weken hebben veel goed gemaakt.” Meer niet....

Maar Theo voelde die woorden als een scherpe pijn....

„Mooie cijfers....” Hij wist, dat het *oneerlijke, gemeen verkregen* cijfers waren.

Die avond thuis gaf hij zijn rapport....

Vader zag het in, vergeleek met de cijfers van de vorige maal.

„Dat gaat goed, jongen,” zei hij. „Die éne vier moet je er af werken, en die vijven kunnen ook wel wat hoger. Maar 't is beter dan 't eerste — je doet gelukkig je best....” Toen had hij het getekend, en was even later weggegaan....

En 's avonds — 's avonds had hij z'n jongen een boek meegebracht; een mooi, nieuw boek....

„De roep der Pool” heette het; Theo had er lang al naar verlangd....

„Dank u wel,” zei hij, maar het leek net, of hij er niet ècht blij mee wezen kon....

„'t Is eerlijk verdiend,” zei Moeder — „Je kunt er in de Paasvacantie fijn in lezen.”

„Ja Moe.” Hij bladerde er in, bezag de platen . . . .
Maar in z'n hoofd hamerde het: „Eerlijk verdiend . . . .
eerlijk . . . .”

Frits keek over zijn schouder heen méé naar de
illustratie's: Frits hield óók van boeken . . . .

„Als je 't uit hebt, mag ik het lezen, hè?” zei hij,
en Theo knikte.

Hij begon er aan — ja, 't was mooi, en al gauw
vergat hij alles om zich heen: ei, dàt waren lui geweest,
die Pool-reizigers!

Hij las de hele avond door — en tegen bedtijd
had hij al 'n flink stuk verslonden . . . . Hij was er
moe van . . . .

Zo kwam het zeker, dat hij gauw sliep . . . .

De volgende morgen scheen de zon prachtig.

Na het eten stapte Theo naar Hans. Dié mocht
naar de stad om z'n drukpersje te halen — en Theo
ging mee.

„Wat zeien ze thuis van jouw rapport?” vroeg Hans.

„'k Heb 'n boek gekregen,” vertelde Theo. Wát
Vader precies gezegd had, verzwegg hij.

„Jij hebt óók geboft!” zei z'n kameraad. „Want
dat je hard hebt gewerkt, geloof je zelf niet.”

„Nee, ik heb m'n cijfers cadeau gekregen!” zei
Theo afwerend. Maar Hans liep er niet in.

„Nou ja — cadeau . . . . Maar hard werken is héél
iets anders dan wat jij doet.”

„Zo —” Theo zei niets meer; begon na 'n ogenblik
over de gymnastiek-uitvoering, die hun vereniging
over 'n paar weken geven zou. Gelukkig. Hans praatte
mee . . . . Hans begon later zèlf over wéér een ander
onderwerp, en toen hij z'n drukpersje had gekocht,
dàcht hij over niets anders meer dan over z'n stoom-

machine, en hoe hij die zou laten gaan om z'n nieuwe toestelletje er aan te proberen . . . .

„Ga je mee?” stelde hij voor, toen ze weer bij Veendorp terug waren.

„Nee, ik heb m'n cijfers cadeau gekregen!”

„Nee — 'k ga naar huis.”

„Adieu, dan.”

Hans stapte weg — maar Theo ging niet naar huis. Hij liep een heel eind de weg op naar Ommerveld; ging toen languit aan de kant van de weg in het gras liggen.

Boven hem, aan de lucht, dreven wolken: grote, witte wolken . . . . Langzaam trokken ze — gestadig . . . . Naar de Pool misschien wel . . . . „De Roep der Pool . . . .” „Eerlijk verdiend!” had Moeder gezegd . . .

En ineens zat Theo met z'n gedachten midden in dat ellendige, dat hij de hele morgen had geprobeerd te vergeten . . . . Z'n rapport, — z'n rapport met die oneerlijke cijfers . . . .

Ellendig was het . . . . Had-ie maar veel liever lage cijfers gehad, en een standje thuis, en straf misschien. Dan was-t-ie wèl een luibak geweest, een vent van niks, maar: geen gemene leugenaar. Nu had Vader hem een boek meegebracht, omdat-ie zo goed z'n best had gedaan! En Moeder was blij geweest, en had gezegd: „Eerlijk verdiend,” en hij had het aan genomen, en hij had z'n mond gehouden en gedaan, of dat allemaal zo wàs . . . .

Op school bedrogen — thuis bedrogen . . . . *God, nee bedrogen* niet, dat kan niet, *God bedroefd*, Zijn *gebod* overtrèden . . . .

Wéér greep hem dat weten — en nu was er niemand, die hem afleidde; nu was er niets anders, dat zijn aandacht vroeg . . . . En: nu wilde hij ook niet afgeleid zijn . . . .

Hij keek in zijn eigen hart — hij keek, naar wat hij had gedaan, en dat deed pijn . . . . *Zonde* had hij gedaan — gelogen tegen de mensen, overtrèden tegen God . . . .

Dat was schuld . . . .

Schuld, die hij niet goed maken kon; waar hij straf voor had verdiend.

Straf, die alléén door *vergeving* kon worden wegge nomen. Vergiving om Jezus' wil. Omdat de Heere Jezus aan het kruis heeft geleden — de zondestraf

heeft gedragen voor wie Hem dienen wil en liefhebben . . . . En Theo voelde in zijn hart een groot verlangen naar die vergeving; een groot verlangen, om vrij te worden van dat drukkende gevoel van schuld. Voelde in zijn hart een verlangen, om den Heiland te dienen, te leven naar Zijn woord en wet . . . .

Het was zonde — — — en ik heb gebeden . . . .

Hij richtte zich op — Niemand was in wijde omtrek te zien . . . .

Toen knielde daar in het gras die eenzame jongen, en bad.

„Vader, hoort U es.”

Meneer Kamstra was alleen in de kamer — Theo, die net binnenkwam, deed de deur achter zich toe.

„Ja, wat is er?”

De jongen aarzelde: hij was naar huis gelopen met het vaste plan, Vader alles te zeggen, maar nu het er op aan kwam, kon hij geen woorden vinden.

Ineens legde hij het boek op de tafel, dat hij van z'n kamer had gehaald . . . .

„Dat — dat moet U terug nemen,” zei hij.

Z'n Vader keek verbaasd op.

„Terugnemen? Waarom?”

„Om — omdat . . . . M'n rapportcijfers . . . . Ziet U . . . .” En toen kwam het verhaal — stotterend eerst, toen sneller . . . .

„En — hoe kom je er toe, mij dat nu te vertellen?” vroeg Vader.

Theo zweeg — z'n wangen gloeiden . . . . Hij boog het hoofd, en fluisterde: „Het was zonde — — — en ik heb gebeden . . . .”

„En toen ben je naar mij gekomen?”

„Ja, Vader.”

Geen van beiden sprak — de tik van de klok viel duidelijk in de stilte van de kamer. Van buiten klonk een fietsbel . . . .

„Ik ben blij, dat je gekomen bent, jongen. En, dat je zó gekomen bent . . . . Het boek neem ik terug — dat mag je later verdienen. En . . . .”

Maar Vader kwam niet verder. Frits stootte de deur open, kwam fluitend binnen.

„O!” zei hij, toen hij aan de houding van Vader en Theo wel zag, dat ze een ernstig gesprek hadden, en wilde teruggaan.

Maar achter hem kwam Annie.

„Kom er gerust in,” zei Vader. „En, Theo, ga jij even naar boven . . . .”

Daar, op Theo's kamertje, hebben Vader en Theo nog meer gepraat — hebben Vader en Theo *gebeden* ook . . . .

En toen is Theo naar meneer Van den Hoorn gegaan — met de oude schriften van Frits . . . .

Een moeilijke gang . . . .

Naar de andere heren is hij geweest . . . .

Een moeilijk werk . . . .

En hij is thuis gekomen: gelukkiger, dan toen hij ging . . . . Want beleden schuld, want *vergeven* schuld, drukt veel minder zwaar dan verborgen schuld . . . .

Die avond heeft Theo gedankt: dat God hem z'n schuld had laten gevoelen en laten belijden . . . .

Die avond heeft Theo óók gebeden: of de Heere hem leren wilde, nu, altijd, om te vechten tegen het verkeerde, om te vluchten voor de zonde, om te gáán tot Hèm . . . . nu — altijd —
